

Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid afd. Roosendaal.

IVN werkt aan een duurzame samenleving. Wij zijn ervan overtuigd dat we door mensen zelf in aanraking te brengen met de natuur, zij zich pas écht bewust worden van de waarde ervan. Daarom laten wij jong en oud de natuur van dichtbij beleven.

Winter-editie

*Het bestuur wenst jullie
prettige feestdagen en een
voorspoedig 2026 toe*

© Johan Vromans

Van de voorzitter ...

Als ik dit schrijf op zondagochtend dan is net de eerste sneeuw van deze winter gevallen. Alles bedekt onder een fraaie (dunne) witte deken. Misschien is het wel het startschot van weer eens een 'echte winter', wie weet. Misschien wel eentje met "ut giet oan" over een maand of twee?

Hoe dan ook de natuur gaat in rust, maar IVN Roosendaal en haar leden natuurlijk niet. Want ook de winter heeft in de natuur veel moois te bieden.

Het Everland is bij de meesten van jullie wel bekend vermoed ik, alsook het beheersteam dat daar o.a. middels wilgenknotten ervoor zorgt dat dit gebied op een verantwoorde manier haar fraaie natuurlijke uiterlijk behoudt. Tot voor een paar jaar geleden werkten we ook samen maar dat heeft een paar jaar een pauze gekend. Binnenkort gaan we in gesprek om die banden weer aan te halen en te kijken hoe we elkaar zouden kunnen versterken en/of aanvullen. Een mooi stukje Roosendaalse natuur (van Staatsbosbeheer) krijgt dan weer de focus die het verdient.

Het organiseren van wandelingen gaat steeds beter. IVN gids Wim Kortsmit is trekker van de Wandeling & Excursie werkgroep en doet zelf ook wandelingen. En dat doet ie uitstekend, ik hoor lovende commentaren van wandeling deelnemers.

We gaan ook weer wat meer de combinaties met KNNV op dit gebied zoeken zodat het aanbod voor alle leden van beide organisaties prettig divers en breed blijft (en dubbels op onderwerpen voorkomen worden).

Wel een vriendelijk doch dringend verzoek inzake IVN wandelingen.

Er is altijd een risico dat door omstandigheden (meestal het weer) een wandeling geen doorgang kan vinden. Bij wandelingen waarvoor een aanmelding gevraagd wordt (meestal in verband met de toegangseisen van de natuurorganisatie die eigenaar van het gebied is) is het belangrijk dat je je aanmeld. Op die manier kan de gids van die wandeling u snel bereiken als het onverhoopt niet door kan gaan. We zouden het erg vervelend vinden als u voor niets naar een startlocatie zou gaan terwijl de IVN gids u niet kan bereiken.

Ook als het niet noodzakelijk is om je aan te melden is het erg prettig voor de IVN gids om te weten wie hij kan verwachten, ook hier weer met het voordeel dat hij een bericht kan delen met je als er iets wijzigt.

Veel leesplezier met deze nieuwsbrief toegewenst !

Colofon

Bestuur			bestuur@ivnroosendaal.nl
Bestuursleden			
Naam	Functie	Telefoon	e-mail
Cor Gabriëls	Voorzitter	06-83222430	bestuur@ivnroosendaal.nl
Leon van Dorst	Penningmeester	0165-533134	
Adrie Holtzer	Secretaris	0644672091	
Hans van Nassau	Lid	0623802757	
Leon van Dorst en Johan Vromans (lay-out)	Redactie Nieuwsbrief	0165-533134 0614786644	redactie@ivn.roosendaal.nl

Website: www.ivn.nl/afdeling/roosendaal

Website jeugdnatuurgroep: <https://www.facebook.com/jeugdnatuurgroepivnroosendaal>

Bent u geïnteresseerd in informatie over andere IVN-afdelingen in de buurt bezoek dan eens de websites via onderstaande links:

<https://www.ivn.nl/afdeling/mark-donge-breda-eo>

<https://www.ivn.nl/afdeling/groene-zoom>

<https://www.ivn.nl/afdeling/dintel-enmarkenlanden>

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
<i>Van het bestuur</i>	<i>2</i>
<i>Colofon en inhoudsopgave</i>	<i>3</i>
<i>Het Heggenproject, vervolg</i>	<i>4</i>
<i>Verslag workshop biodiversiteit</i>	<i>4-5</i>
<i>Drones, wat zijn het en wat kunnen wij er mee?</i>	<i>6-8</i>
<i>Vogels</i>	<i>8-9</i>
<i>Jeugdnatuurgroep</i>	<i>10-13</i>
<i>Planning activiteiten</i>	<i>14</i>
<i>Oproep, werkgroepen en contactpersonen, overige informatie</i>	<i>14-15</i>

Werkgroep heggenproject (Hans van Nassau)

IVN Afdeling Roosendaal is in 2024 begonnen met het heggenproject, een initiatief om de heg weer in het landschap te brengen. Niet zomaar een rij met dezelfde planten zoals bijvoorbeeld een beukenhaag, maar een heg samengesteld uit verschillende, bij voorkeur bloemdragende struiken. Een samengestelde heg ter bevordering van de biodiversiteit ofwel een beter klimaat voor insecten en vogels.

In het buitengebied van Roosendaal zijn grondeigenaren benaderd om hun perceel te voorzien van een heg. En inmiddels, najaar 2025, hebben 7 grondeigenaren positief hierop gereageerd. Met deze personen hebben we een eerste gesprek gehad om de mogelijkheden te bekijken. Waarom? We voeren dit project uit in goede samenwerking met de landelijke stichting Hoopheggen. Deze stichting heeft ruime ervaring in de provincies Gelderland en Limburg met het planten van heggen. En van deze ervaring maken we in Roosendaal gebruik. Indien een grondeigenaar in aanmerking komt om met stichting Hoopheggen hun perceel te voorzien van een heg (tenminste 200 meter) komt men in aanmerking om voor 50% van de kosten een heg te kopen. De overige 50% wordt door deze stichting gedragen.

Wat betekent dit in de praktijk?

De heg wordt geplant in de periode oktober tot en met februari. En hiervoor heb je uiteraard helpende handen nodig. En omdat dit voor een grondeigenaar soms een probleem is, organiseert de stichting Hoopheggen zogenaamd plantdagen waarvoor vrijwilligers zich beschikbaar kunnen stellen. Maar ook wij als IVN kunnen een steentje bijdragen. Vandaar deze oproep aan natuurliefhebbers om zich eveneens beschikbaar te stellen om een aantal zaterdagen te helpen bij het aanleggen van een heg. Met een spade en voldoende energie kun je een enorme bijdrage leveren aan de verbetering van de biodiversiteit van het buitengebied van Roosendaal.

Geef je daarom op om deel uit te gaan maken van de werkgroep heggenproject en mail je gegevens (naam, telefoonnummer en e-mailadres) naar bestuur@ivnroosendaal.nl

Verslag Workshop biodiversiteit

De cursusgroep IVN Roosendaal heeft zich dit jaar aan een experiment gewaagd en een nieuwe workshop ontwikkeld.

Het behandelt een zeer complex onderwerp namelijk biodiversiteit. De doelstelling van deze workshop was om het belang van biodiversiteit voor onze natuur onder de aandacht te brengen, waarom is het belangrijk voor de natuur maar vooral ook, waarom is het ook belangrijk voor ons? In het kort, biodiversiteit omhelst het aantal verschillende flora en fauna elementen in een bepaald biotoop. Hoe meer variatie, hoe meer overlevingskansen (aanpassing aan veranderde omstandigheden) er is. En wat kan je er zelf aan doen? In je tuin bijvoorbeeld, in je energie/waterverbruik? Het aanmelden verliep vanzelf en al snel zat de hele cursus helemaal vol.

Op vier avonden in oktober verzorgden we een gevarieerd programma met veel onderwerpen zoals zelfwerkzaamheid, discussies en verdieping. De onderwerpen varieerden van ecologie, interpreteren van cijfers, stikstof- en waterkringlopen, natuurwaardering, uitsterven, tot vogelbescherming, etc.

Maar liefst drie excursies werden georganiseerd en die bleven toch wel het langste hangen. De eerste ging naar Wallstein waar we onder bezielde leiding van Gijs van de Sande de bodem en het leven daarin bestudeerden (zie foto).

De tweede excursie was in het Godwaldtpark waar Petra van der Wiel ons de bijzondere biodiversiteit van de stad liet beleven en uit liet leggen. Tevens vroeg ze de aandacht voor het verlies aan lokale genen, ons groene erfgoed. Het was verrassend te zien hoeveel verschillende planten- en mossen soorten we op zo'n korte wandeling konden observeren. Tevens gaf zij een uitstekende uitleg over het verschil tussen natuurlijk voorkomende en invasieve planten (en bomen) in Roosendaal.

De laatste excursie was naar het dichtstbijzijnde rewilding gebied, de Slikken van de Heen. Frans Tijink legde uit wat daar allemaal gebeurt onder het natuurbeheer van koniks, wisenten en rode geuzen. Fascinerende ontwikkelingen met een prachtige natuurervaring (zie de foto van wisenten en koniks op onze excursie). Het was een bijzondere ervaring omdat je je op een gegeven moment begeeft in een gebied wat je niet meer aan Nederland doet denken (zie prachtige foto hieronder gemaakt door Guus Dekkers). De rust, de verscheidenheid aan landschappen, bomen en vooral wild (we zagen ook nog reeën, hazen en bijzonder veel vogelsoorten) was indrukwekkend. De kers op de taart was uiteindelijk het oversteken van de wisenten in het water. Dit krijg je niet vaak te zien (er zijn er slechts 8-9 hier), maar dit was indrukwekkend!

De waardering voor de cursus achteraf was ook erg hoog. Een aantal tips voor een volgende keer wordt uiteraard ter harte genomen.

Veel dank gaat uit naar onze gidsen en de enthousiaste en toegewijde cursusgroep: Ad Hellemons, Frans Tijink, Laura van der Burgt, Rina Laros, Guus Dekkers en Marcel Kranenburg.

Guus Dekkers, Marcel Kranenburg

Cursusgroep IVN Roosendaal

Drones, wat zijn het en wat kunnen wij er mee?

De laatste tijd zijn drones steeds vaker in het nieuws. Helaas vooral op een negatieve manier (oorlog Rusland-Oekraïne, drones die boven vliegvelden in heel Europa worden gesignaleerd, en recentelijk zelfs boven Chemelot, een chemisch industrie park in Limburg). Gelukkig zijn er ook steeds meer nuttige toepassingen voor drones, maar die halen het nieuws helaas niet. De doelstelling van dit artikel is dan ook gericht op de positieve dingen die je met een drone kunt doen.

Maar wat is nu precies een drone?

Drone: Onbemand luchtvaartuig

Wanneer je de definitie van de term 'drone' opzoekt vind je de volgende uitleg: *'een onbemand luchtvaartuig zonder piloot aan boord'. Drones worden ook wel aangeduid met de afkorting UAV, wat staat voor 'Unmanned Aerial Vehicle'.*

Met behulp van een afstandsbediening kan een drone vanaf de grond worden bestuurd maar soms ook zelfstandig vliegen volgens een voorgeprogrammeerde route. De naam 'drone' is afgeleid van het Engelse woord voor een mannetjes bij, in het Nederlands ook wel dar genoemd. De term is oorspronkelijk een militaire term uit de tijd dat deze luchtvaartuigen nog niet te koop waren voor consumenten. Tegenwoordig zijn drones voor iedereen beschikbaar en in diverse prijsklassen verkrijgbaar, van professioneel uitgeruste modellen tot meer simplistische uitvoeringen.

Drones beschikbaar voor consumenten.

In dit artikel richt ik me vooral op de drones beschikbaar voor consumenten en niet zo zeer op drones voor commercieel gebruik. Tevens richt ik me op de huidige regelgeving, de Cx categorieën, de beperkingen, maar vooral ook de leuke en nuttige dingen die je er mee kunt doen.

Allereerst de wetgeving.

In Nederland gelden er sinds 1 januari 2024 nieuwe regels voor het vliegen met drones, die zijn afgestemd op de Europese wetgeving. Belangrijke punten zijn:

Drones moeten zijn voorzien van een Cx-label, dat aangeeft in welke categorie de drone valt en welke regels van toepassing zijn. Zowel consumenten als bedrijven mogen drones gebruiken, maar bedrijven moeten beschikken over een officieel brevet en een goedgekeurde drone. De regels zijn gericht op veiligheid in de lucht en op de grond, waarbij het type drone, de locatie en het doel van de vlucht het risiconiveau bepalen.

De volgende Cx categorieën zijn voor ons interessant:

- C0: Consumenten drones 0-250 gram (bijvoorbeeld CJI drone mini 4 pro)
- C1: Consumenten drones tot 900 gram
- C3: Consumenten drones tot 4 kg (bijvoorbeeld CJI MAVIC 3 pro)
- C4: Consumenten drones tot 25 kg

Voor C0 heb je geen vliegbrevet nodig maar wel een registratie (exploitant nummer). Vanaf C1 heb je zowel een registratie als een erkend vliegbrevet nodig. Zelf heb ik de 2 drones hierboven vermeld. Tevens beide vliegbrevetten A1-3 (basiscertificaat mits je niet in de buurt van mensen vliegt) en A2 (voor zwaardere drones tot 25 kg en/of in de buurt van mensen vliegen) gehaald. De mini 4 pro is het meest

verkochte model in Nederland, vooral omdat je hiervoor geen vliegbrevet nodig hebt. Tevens heb ik recentelijk een MAVIC 3 pro aangeschaft omdat deze ook een warmtebeeld camera heeft (kom ik later op terug).

Beperkingen gebruik drones.

- No fly zones: dit zijn vooral gebieden rond vliegvelden en aanvliegeroutes naar vliegvelden toe. Bijvoorbeeld in een grote cirkel rond Seppe mag er vrijwel niet of zeer beperkt gevlogen worden. Er zijn diverse websites beschikbaar met gedetailleerde kaarten.
- Maximaal 120 meter hoog vliegen, zoals vast gelegd is in de wet.
- Vliegen boven groepen mensen (mits je toestemming hebt bijvoorbeeld bij een BBQ of buurtfeest).
- Vliegen boven natuurgebieden zoals Natura-2000 gebieden, mits toestemming van beheerder.
- Vliegen in woonwijken mag, maar de privacy wet moet in acht worden genomen.

Maar wat mag je nu wel en wat zijn de voordelen van een drone?

In eerste instantie had ik een drone (Mini 4 pro) aangeschaft voor weidevogel bescherming. Je kunt met deze drone snel een akker of weiland inspecteren zonder het gebied te betreden, en pas als een nest gedetecteerd is, er naar toe lopen en deze kenbaar maken met stokjes om dit te beschermen. De huidige drones zijn zeer geavanceerd en vaak gekoppeld aan GPS. Dus zodra je een gebied verkend hebt druk je op RTH (return to home) en de drone keert geheel zelfstandig terug naar de begin locatie. Tevens zit er vaak een obstakel optie op (360 graden) zodat de drone zelf obstakels zoals bomen, palen en gebouwen ontwijkt. De 4k camera zit onder aan de drone in een gimbal. Dit is een geavanceerde stabilisator die hetzelfde werkt als de kop van een roofvogel. Zelfs bij wind of andere invloeden blijft de camera erg stabiel en kan je prachtige opnames maken. De vogels schrikken pas als je wat lager gaat vliegen maar keren na het plaatsen van markeringen snel weer terug naar het nest. Tevens zit er vaak een flinke (digitale) zoom functie op dus je hoeft niet erg laag te vliegen om een foto te kunnen maken. Ook belangrijk om te weten is dat je de drone alleen moet gebruiken voor nest identificatie. Als de jongen eenmaal uit het nest zijn schromen de Kieviten en scholeksters (terecht) niet om de drone aan te vallen. Dit zelf 1 keer mee gemaakt en kon mijn drone nog net op tijd redden. Maar hulde aan de dappere scholeksters om mij en mijn dure drone te verjagen om hun jongen te beschermen! Een fout die ik niet meer zal maken....

Op onderstaande foto zie je hoe een boer met zijn tractor om een gemarkeerd nest heen ploegt. Op deze akker hebben we op die manier 4 Kievits nestjes kunnen redden.

Omdat we ook boeren hebben met weilanden gelegen aan natuurgebieden heb ik tevens een Mavic 3 pro Thermal aangeschaft. Het voordeel hiervan is dat je zowel overdag als s'avonds thermische beelden kan maken van zowel nestjes als zoogdieren. Het nadeel is dat deze drones erg prijzig zijn.

Reekalf identificatie en bescherming

We bezoeken voor weidevogel bescherming veel boeren in de omgeving van Rucphen en Etten-Leur. Sommigen grenzen vaak aan een bos of natuurgebied en we krijgen regelmatig verzoeken om een grasland te scannen voor ze gaan maaien. Reegeiten verstoppen hun reekalfjes gedurende de eerste paar weken het liefst in hoog gras net buiten het bos, om ze te beschermen. Ze zijn dan onzichtbaar (en tevens reukloos) voor predatoren. Vrijwilligers die voor een tractor uit moesten lopen, vonden pas een reekalfje op het moment dat ze er bijna op traptten, maar het kwam ook regelmatig voor dat ze er langs liepen. Met een thermische camera kan je op een hoogte van 20 meter een breedte van 25 meter heel snel een groot gebied scannen. Overigens mocht je ooit een reekalfje tegen komen (ze liggen ook vaak onder varens in het bos) raak ze dan niet aan. Dan kunnen ze verstoten worden door hun moeder. Het verplaatsen van een reekalfje naar een veilige locatie moet op een professionele manier gebeuren (met bijvoorbeeld gebruik van lange inseminatie handschoenen en een flinke pluk gras). Als je op youtube zoekt op "reekalveren redden met een drone" zie je een mooi filmpje hoe dat in zijn werk gaat.

Commercieel gebruik drones

Het commercieel gebruik van drones neemt ook toe. Denk hierbij aan het besproeien van gewassen, vervoer van medicijnen, dak inspecties en zelfs het bespuiten van daken met verf of beschermingsmaterialen. Vooral in de agrarische wereld neemt dit snel toe vanwege de aanzienlijke besparingen. Ipv sproeivliegtuigen die telkens terug naar een vliegveld moeten, kunnen de drones snel herladen worden naast een weiland. Dit zijn vaak grote drones die wel tot 250 kg kunnen dragen. Ook zowel brandweer als politie maken steeds vaker gebruik van drones voor opsporing van vermisten. Hier kan een veel kleinere drone (zoals mijn Mavic 3 Thermal) voor gebruikt.

Mocht je vragen hebben, opmerkingen of advies nodig hebben, neem dan contact op met mij (marcellus.kranenburg@gmail.com)

Marcel Kranenburg

Vogels

Wat eten we met de Kerst.

Kijken wat de pot schaft, vogels zijn vaak niet zo kieskeurig.

Onder de vogels zijn er specifieke insecteneters en zadeneters maar er zijn er ook die alles lusten. De aalscholver bijvoorbeeld hij kan vissen van verschillende soorten en grootte en vaak ook nog in een snel tempo naar binnen werken. *Echter de aalscholver met de schol in zijn snavel heeft hem uiteindelijk niet naar binnen kunnen werken!

Meeuwen zijn ook alleseters. Regelmatig zie ik dat ze rivierkreeften, in het voorjaar jonge eenden, en *zoals op de afbeelding, zeesterren en een gevaarlijk uitziende donderpad met stekels achter zijn kieuwen verorberen.

De zeearend is een vis- maar ook aaseter, verder staan er ook vaak ganzen op zijn menu en ja, wie lust er nu niet een paling?

Reigerachtigen zijn buiten vis niet vies van een jong konijntje of zoals op de foto, een mol. Het is hap slijk weg.

*De pestvogel heeft giftige bessen van de mistletoe gegeten en dat zie je aan z'n ontlasting. Goed voor de mistletoe want de zaden en giftige stoffen worden in het pestvogellichaam afgescheiden en zorgen weer voor de verspreiding van de mistletoe (of maretak).

Tot slot de fuut. Die is ook niet vies van een stevige maaltijd, zelfs de kreeft kreeg hij naar binnen.

Ik wens u een smakelijk eten.

aalschover

zeester

meeuw met donderpad

een ei hoort erbij

zeearend met paling

mol

pestvogel

fuit met baars

fuit met kreeft

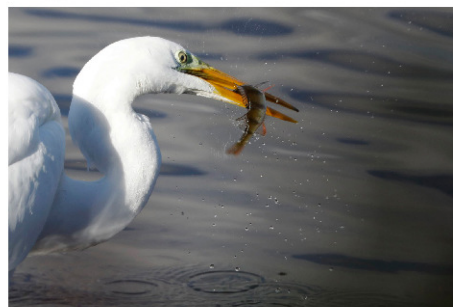
blauwborst een insecteneter

grasmus met bes

bruine kiekendief met gans

zilverreiger de viseter

© Cees van overveld

25.09.20 Vleermuisavond met Chiel en Linda

Datum: 20 september 2025

Tijd: 19.00 – 21.00 uur

Locatie: Visdonk

Op vrijdagavond organiseerden we een spannende en leerzame vleermuisavond voor de kinderen. Om 19.00 uur begon Chiel samen met zijn zoon Brecht een interessante diapresentatie te geven over vleermuizen. De presentatie bevatte veel leuke weetjes, mooie foto's en uitleg over het leven van deze bijzondere nachtdieren.

Er werd onder andere uitgelegd hoe een batdetector werkt: een apparaat dat de zeer hoge geluiden van vleermuizen hoorbaar maakt voor mensen. Ook kwamen verschillende onderwerpen aan bod zoals het gebit, leeftijd, huisvesting en vijanden. Om insecten te vangen en stuk te bijten heeft de vleermuis een scherp gebit nodig. De leeftijd van de vleermuizen hangt van de soort af. De oudste vleermuis die ze tot nu toe hebben gevonden was 43 jaar oud. Spouwmuur, vleermuiskasten, onder dakpannen, op zolder enz. zijn schuilplaatsen voor de vleermuis, die zelf geen 'woning' kan maken. Tot slot kwamen de natuurlijke vijanden zoals de kat, uil en boomkruiper aan bod.

Na de presentatie gingen we naar buiten in twee groepen. Chiel leidde de ene groep, Linda de andere. Beide groepen waren uitgerust met een batdetector, die de kinderen om de beurt vast mochten houden. Al snel hoorden we de eerste vleermuisgeluiden! In totaal werden er 15 tot 20 vleermuizen waargenomen, waarvan we twee soorten konden herkennen: de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. De gewone dwergvleermuis werd het vaakst gehoord.

De kinderen waren erg enthousiast en deden fanatiek mee met het speuren naar vleermuizen. Rond 20.45 uur kwamen beide groepen weer terug naar binnen. Daar was nog tijd voor het stellen van vragen, waarop Chiel en Linda graag antwoord gaven.

Tot slot kregen Chiel en Linda een applaus en bedankje voor het verzorgen van deze geweldige avond. Zij hadden het ook erg leuk gevonden om dit te doen. De kinderen kregen van Chiel folders en fotokaarten over vleermuizen mee naar huis, zodat ze thuis nog konden nagenieten.

Het was een geslaagde avond vol verwondering en natuurbeleving of zoals Lucas zei, deze vleermuisavond was de beste natuuractiviteit ter wereld.

25.10.18 Stichting Dier en Project

Deze keer is het verslag gemaakt door Els van Stichting Dier en Project.

Natuurgroep afdeling Roosendaal

Deze middag ontvingen wij 21 kinderen in leeftijd variërend van 7 t/m 12 jaar! We hebben er een feestje van gemaakt! Na ontvangst en het doorspreken van de 'dierenhuisjes-regels' een rondleiding langs en bij de dieren. De kinderen keken hun ogen uit en knuffelde daar waar dat kon, er lustig op los.

Na de rondleiding volgde een quiz met vragen over al dat moois wat ze juist hadden gezien of gehoord. Allemaal foutloos volbracht, allemaal een medaille! Tijd voor limonade en koek!

De middag werd afgesloten met een uurtje schilderen/knutselen. De kinderen hebben allen een canvas van 20 X 20 versierd. Er ontstonden ware kunstwerkjes die binnenkort op onze website verschijnen en waar op geboden kan worden. De opbrengst wordt gekoppeld aan een redding van een dier en voor dat specifieke dier mogen de kinderen in overleg de naam bedenken.

Bij het naar huis gaan kregen ze allemaal een exemplaar van het magazine Hart voor Dieren en een zakje snoep. Wat een groep superkinderen die ons vertrouwen geven voor de toekomst! De leiding was eveneens fantastisch en dat allemaal tezamen maakte deze middag tot een groot succes die dmv de gecreëerde kunstwerkjes dus nog een vervolg gaat krijgen.

Dank jullie wel voor alle hulp: de zussen Carina en Marion, Yolande, Rina en Veroniek. Het was een mooi staaltje teamwork

25.11.01 Voedselbos Vierhoeven

Op zaterdag 1 november kwamen negen kinderen naar het Voedselbos Vierhoeven voor een leerzame en actieve middag. De kinderen werden verdeeld in twee groepen, onder leiding van Patrick en Annemieke.

Patrick gaf eerst uitleg over het planten van notenboompjes. De kinderen leerden hoe belangrijk het is om een diep gat te maken, takken erin te leggen en het boompje op de juiste hoogte te planten. Er werd verteld over de penwortel en dat de boompjes geënt zijn, zodat ze goed kunnen groeien en vrucht dragen.

Terwijl de ene groep bezig was met het planten van een notenboompje, werkte de andere groep met houtsnippers: deze werden met kruiwagens rondgebracht naar jonge boompjes en daar maakten de kinderen een donut rond het stammetje. Ook werden stammetjes gezaagd en takken in stukken geknipt voor de notenboompjes, flink aanpakken dus!

Rond 15.00 uur was het tijd voor pauze. De kinderen kregen een pakje drinken en een lolly, terwijl de begeleiders genoten van een kop koffie of thee met een koekje.

Na de pauze werden de activiteiten en de begeleiders omgewisseld: de groepen ruilden van taak. Omdat het planten van een notenboompje iets meer tijd vergde, had de tweede groep wat minder tijd na de pauze om hun boompje te planten en gingen na 16.00 u. nog even door om de klus af te maken. Iedereen kon op deze manier toch zijn of haar bijdrage leveren.

Aan het eind van de middag kregen Annemieke en Patrick een applausje en een cadeaubon als bedankje voor hun gastvrijheid.

Rond 16.10 uur gingen de kinderen naar hun ouders, die al even stonden te wachten. Ze hadden genoten van een geslaagde, leerzame en gezellige middag in het voedselbos.

13 december 2025

Kom vogelcupcakes maken 14.00 u. – 16.00 u.

Vogels kunnen in de winter moeilijk eten vinden. Wil jij ze helpen én iets leuks knutselen? Kom dan naar onze gezellige middag waar we samen cupcakes maken van zaden en vet, een echte vogeltraktatie en we schilderen onze eigen houten 3d vogel. Geef je snel op, want vol is vol. (Leden gaan voor.) Deze activiteit is alleen voor kinderen, dus zonder ouders.

Bij inschrijving gaat je ouder/voogd ermee akkoord, dat foto's gemaakt tijdens de activiteit gebruikt kunnen worden voor promotiemateriaal.

Kosten: € 5,00

Geef je **vanaf 29 november** op per mail: jngroosendaal@gmail.com.

Plaats: MEC Brasserie T-huis Visdonk

17 januari 2026

Kaasboerderij 't Wezeltje 14.00 u. – 16.00 u.

Ben jij benieuwd waar kaas vandaan komt? En wil je echte koeien ontmoeten én zelf zien hoe kaas wordt gemaakt? Ga dan met ons mee naar de kaasboerderij. Je mag deze supermiddag niet missen. Geef je gauw op, want vol is vol. (Leden gaan voor.) Deze activiteit is alleen voor kinderen, dus zonder ouders.

Bij inschrijving gaat je ouder/voogd ermee akkoord, dat foto's gemaakt tijdens de activiteit gebruikt kunnen worden voor promotiemateriaal.

Kosten: € 3,00

Geef je **vanaf 29 december** op per mail: jngroosendaal@gmail.com

Plaats: Langendijksestraat 27, 4715 PH Rucphen

21 februari 2026

Met de boswachter mee 14.00 u. – 16.00 u.

Ben jij klaar voor een spannend avontuur in het bos? Ga dan met de boswachter op pad. Samen gaan we op zoek naar sporen van dieren, ontdekken we geheime plekjes en leren we alles over de natuur. Wil je meedoen, geef je dan gauw op, want vol is vol. (Leden gaan voor.) Deze activiteit is alleen voor kinderen, dus zonder ouders.

Bij inschrijving gaat je ouder/voogd ermee akkoord, dat foto's gemaakt tijdens de activiteit gebruikt kunnen worden voor promotiemateriaal.

Kosten: € 3,00

Geef je **vanaf 31 januari** op per mail: jngroosendaal@gmail.com

Plaats: MEC Brasserie T-huis Visdonk.

21 maart 2026

Speurtocht kriebelbeestjes 14.00 u. – 16.00 u.

Heb jij zin in een leuke speurtocht in de natuur? Kom dan speuren naar de leukste kriebelbeestjes. We gaan op zoek naar mieren, kevers, pissebedden en nog veel meer. Het is wel belangrijk dat je je opgeeft, want vol is vol. (Eigen leden gaan voor.) Deze activiteit is alleen voor kinderen, dus zonder ouders.

Bij inschrijving gaat je ouder/voogd ermee akkoord, dat foto's gemaakt tijdens de activiteit gebruikt kunnen worden voor promotiemateriaal.

Kosten: € 3,00

Geef je **vanaf 28 februari** op per mail: jngroosendaal@gmail.com

Plaats: MEC Brasserie T-huis Visdonk.

18 april 2026

Op ontdekking bij de winkelboerderij 14.00 u. – 16.00 u.

We gaan op bezoek bij een echte winkelboerderij. Een plek waar je kunt zien, waar ons lekkere fruit vandaan komt en nog veel meer. Het is wel belangrijk dat je je opgeeft, want vol is vol. (Eigen leden gaan voor.) Deze activiteit is alleen voor kinderen, dus zonder ouders.

Bij inschrijving gaat je ouder/voogd ermee akkoord, dat foto's gemaakt tijdens de activiteit gebruikt kunnen worden voor promotiemateriaal

Kosten: € 3.00

Geef je **vanaf 16 maart** op per mail: jngroosendaal@gmail.com

Plaats: Boschenhoofdsestraat 35, 4744 RS Boschenhoofd

Planning activiteiten

Algemeen

Verzamelen op de parkeerplaats bij de Lodge.

Vertrek om 13.30 uur

We doen aan carpoolen. Wellicht komt u met de auto, zodat we voldoende zitplaatsen hebben.

Meerrijdkosten rekent u in overleg met uw chauffeur af.

Zorg verder voor goed schoeisel en kleding en neem wat te drinken mee.

Verdere details worden u tijdig via onze flyers bekendgemaakt.

Contactpersonen: Wim Kortsmid 06-42747302

De middagen vinden meestal plaats op de laatste dinsdag van de maand.

Bij afwijkingen vindt u de informatie hierover bij de betreffende activiteit.

Ga niet zelf door het struikgewas "struinen" maar volg de adviezen van de gids op.

Dit voorkomt vervelende insecten- en tekenbeten.

Bij twijfel of de middag wel of niet door kan gaan kunt u de ze dag tot 11.30 uur contact opnemen met een van de contactpersonen.

Vertrekplaats is meestal op het parkeerterrein bij de Lodge. Verzamelen om 13.30 uur.

Oproep

Kopij voor de nieuwsbrief digitaal aanleveren via redactie@ivnroosendaal.nl : uiterlijk 2 weken vóór het uitkomen van de Nieuwsbrief (1 maart/1 juni/1 september/1 december)

Wijzigingen van uw email adres s.v.p. tijdig doorgeven zodat u de digitale nieuwsbrief blijft ontvangen.

Werkgroepen en contactpersonen

Werkgroepen			
Jeugdnatuurgroep	Corry Vroegrijk	0165-552898	corryvroegrijk@kpnmail.nl
Cursussen	Guus Dekkers/Rina Laros		cursussen@ivnroosendaal.nl
Seniorenactiviteiten	Wim Kortsmid	06-42747302	activiteiten@ivnroosendaal.nl
Thema-avonden	Wim Kortsmid	06-42747302	activiteiten@ivnroosendaal.nl
Wandelingen	Wim Kortsmid	06-42747302	activiteiten@ivnroosendaal.nl
Website (ad interim)	Cor Gabriëls		bestuur@ivnroosendaal.nl
Contactpersonen	Hans van Nassau Wim Kortsmid	06-23802757 06-42747302	
Vogels	Cees van Overveld		fotoverveld@kpnplanet.nl

Overige informatie

Adres IVN:

MEC T-Huis Visdonk, Dennenscheerdersdreef 11, 4707 PK Roosendaal

Lidmaatschap: € 25,= per jaar. Huisgenootleden € 12,50.

Contributie wordt door IVN Amsterdam geïnd. Opzegging lidmaatschap voor 1 november van het lopende jaar.